

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSPA-140-3 (4)/11

Warszawa, 24 marca 2011 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów **stanowisko** wobec poselskiego projektu ustawy:

- **o zmianie ustawy o podpisie elektronicznym, ustawy o podatku od towarów i usług, ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych (druk nr 3768).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Gospodarki do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

(-) Donald Tusk

**STANOWISKO RZĄDU DO POSELSKIEGO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE
USTAWY O PODPISIE ELEKTRONICZNYM,
USTAWY O PODATKU OD TOWARÓW I USŁUG,
USTAWY – KODEKS CYWILNY ORAZ
USTAWY O EWIDENCJI LUDNOŚCI I DOWODACH OSOBISTYCH**

Przekazany do zaopiniowania projekt *ustawy o zmianie ustawy o podpisie elektronicznym, ustawy o podatku od towarów i usług, ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych* przygotowany został w ramach prac Komisji Nadzwyczajnej "Przyjazne Państwo" do spraw związanych z ograniczaniem biurokracji (NPP). Projekt zakłada m.in. nowelizację ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450, z późn. zm.), poprzez wprowadzenie tzw. zaawansowanego podpisu elektronicznego, pieczęci elektronicznej oraz podpisu osobistego. W uzasadnieniu do projektu poselskiego wskazano, że okres niezbędny do notyfikowania, uchwalenia oraz wejścia w życie ustawy o podpisach elektronicznych, której projekt Rada Ministrów przyjęła w dniu 27 kwietnia 2010 r. jest zbyt długi, wskazane więc są wcześniejsze zmiany w obowiązującej ustawie o podpisie elektronicznym. Argument ten nie jest ścisły ponieważ notyfikacja miała już miejsce i została zakończona przed skierowaniem do Sejmu RP, zaś rządowy projekt ustawy o podpisach elektronicznych przeszedł już etap pierwszego czytania w Sejmie i obecnie jest przedmiotem dyskusji w Sejmowej Komisji Gospodarki oraz Komisji Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii (druk sejmowy nr 3629).

Stwierdzić należy, że zawarte w poselskim projekcie ustawy rozwiązania są niespójne z rządowym projektem ustawy o podpisach elektronicznych, ustawą o dowodach osobistych oraz dyrektywą 1999/93/WE. Wprowadzana definicja podpisu zaawansowanego w sposób nieuzasadniony różni się od definicji zawartej w dyrektywie 1999/93/WE, co może powodować wątpliwości co do zgodności z prawem wspólnotowym. Wprowadzana jest nadmiarowa definicja uwierzytelnienia, gdyż w samej dyrektywie mowa jest wyłącznie o podpisie, jako metodzie uwierzytelnienia (method of authentication). Brak definicji nadaje prawu elastyczność i umożliwia interpretację w świetle obecnego stanu wiedzy. O ile podpis w dyrektywie jest jedną z metod uwierzytelnienia, to w świetle definicji zawartej w projekcie uwierzytelnienie powiązane zostało z podpisującym, podpisem oraz

potwierdzeniem. Wbrew rozwiązaniom przyjętym w rządowym projekcie ustawy o podpisach elektronicznych wprowadzane są inne nadmiarowe definicje, takie jak np. „publicznie dostępna usługa certyfikacyjna”, chociaż dyrektywa nie definiuje usług „to the public”.

Niezgodna z rządowym projektem ustawy o podpisach elektronicznych jest definicja pieczęci elektronicznej, jako zaawansowanego podpisu elektronicznego. Tak rozumiana pieczęć byłaby wprowadzona na okres przed wejściem w życie ustawy o podpisach elektronicznych. Wprowadzenie pieczęci elektronicznej w kształcie, który zastąpiony zostanie w przyszłości inną treścią może zaburzyć implementację narzędzia oraz zobowiązuje do sformułowania przepisu przejściowego. Zgodnie z uzgodnieniami międzyresortowymi oraz stanowiskiem Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego w projekcie rządowym przewiduje się pieczęć jako narzędzie zdefiniowane odmiennie od podpisu elektronicznego. Odmienność ta wynika m.in. z braku konstytutywnego dla zaawansowanego podpisu elektronicznego elementu stworzenia za pomocą środków, które podpisujący może mieć pod swoją wyłączną kontrolą..

Koncepcja traktowania pieczęci elektronicznej jako odrębnego narzędzia w projekcie ustawy o podpisach elektronicznych, wynika z liberalizacji art. 78 k.c. oraz dopuszczenia składania zaawansowanego podpisu elektronicznego przez inne osoby niż osoby fizyczne (np. osoby prawne). Zaawansowany podpis elektroniczny wypełni wymogi znowelizowanego art. 78 k.c., w konsekwencji czego będzie dopuszczalne składanie oświadczeń woli (w tym dokonywanie czynności procesowych, zawieranie umów dla których w dniu dzisiejszym jest wymagana pod rygorem nieważności forma pisemne itp.) z użyciem tegoż podpisu, ze skutkami formy pisemnej. Projekt ustawy o podpisach elektronicznych dopuszcza ponadto używanie zaawansowanego podpisu elektronicznego przez inne podmioty niż osoba fizyczna (np. poprzez spółkę z o.o. lub akcyjną) wiążąc jednak oświadczenia złożone w ten sposób, z osobami stanowiącymi organ tej osoby, a co za tym idzie umożliwiając stosowanie reguł dotyczących organów (np. w zakresie wad oświadczeń woli, skutków itd.). Pieczęć elektroniczna w zamyśle projektu ustawy o podpisach elektronicznych stanowi odrębne od zaawansowanego podpisu elektronicznego narzędzie, którego użycie nie wywoła skutków prawnych, gdy dla dokonania czynności jest wymagana pod rygorem nieważności forma pisemna. Pieczęć elektroniczna ma być stosowana automatycznie dla potwierdzania istniejących faktów (np. odpisów sądowych, z rejestrów itd.), nie zaś do dokonywania czynności prawnych czy też procesowych.

Ujęcie pieczęci elektronicznej jako typu zaawansowanego podpisu elektronicznego z równoczesną (słuszną) zmianą art. 78 k.c. spowoduje bardzo poważne konsekwencje w sferze prawa cywilnego. Możliwe byłoby dokonywanie czynności prawnych ze skutkami formy pisemnej (także zastrzeżonej pod rygorem nieważności) z użyciem pieczęci elektronicznej ze skutkami dla podmiotu używającego pieczęci w oderwaniu od osób fizycznych stanowiących organ osoby prawnej (w projekcie ustawy o podpisach elektronicznych także następuje oderwanie od osób fizycznych stanowiących organ ale wyłącznie dla zaawansowanego podpisu elektronicznego z równoczesnym powiązaniem skutków prawnych złożenia oświadczenia za pomocą takiego podpisu z organem tejże osoby prawnej). Koncepcja przedstawiona w projekcie poselskim całkowicie pomija ten istotny cywilistyczny problem. Pieczęć elektroniczna w związku z faktem, iż jest „typem” zaawansowanego podpisu elektronicznego może być użyta do dokonywania czynności prawnych, co w ujęciu koncepcji projektu ustawy o podpisach elektronicznych, ale także zasad prawa cywilnego, jest niedopuszczalne. Brzmienie proponowanego art. 6 ust. 6 nie wyłącza takiej możliwości a jedynie potwierdza możliwość użycia pieczęci elektronicznej do poświadczania istniejącego stanu faktycznego lub prawnego. Pojawia się także pytanie o zasadność tworzenia pieczęci elektronicznej skoro jest zaawansowanym podpisem elektronicznym, który według projektu poselskiego może ją zastąpić.

Brzmienie proponowanego art. 78¹ k.c. odbiega od proponowanego przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego. Proponowana zmiana idzie w odpowiednim kierunku (liberalizacja wymogów dotyczących zachowania formy elektronicznej) jednakże wydaje się niepełna i nie do końca spójna. Zgodnie z decyzją Komisji Kodyfikacyjnej zmiana art. 78 k.c. powinna być następująca:

„Art. 78¹. § 1. Dla zachowania formy elektronicznej wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci danych elektronicznych, do których dołączono lub które logicznie powiązано z podpisem elektronicznym w sposób umożliwiający identyfikację składającego oraz wykrycie każdej późniejszej zmiany treści takiego oświadczenia.

§ 2. Jeżeli z ustawy lub czynności prawnej nie wynika nic innego, złożenie oświadczenia woli w formie elektronicznej spełnia wymaganie złożenia oświadczenia woli w formie pisemnej.”

Przy okazji zmiany kodeksu cywilnego warto rozważyć wprowadzenie przyjętej przez Komisję Kodyfikacyjną definicji dokumentu: poprzez wprowadzenie art. 77² o brzmieniu: „Dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający jej odtworzenie.” Brak definicji

dokumentu sprawia spore problemy prawne i interpretacyjne (w szczególności w aspekcie akceptowania dokumentów elektronicznych). Proponowana zmiana może przyczynić się do pełnej akceptacji dokumentów elektronicznych.

Projekt poselski wprowadza również przepisy obejmujące materię uregulowaną aktualnie rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie przesyłania faktur w formie elektronicznej, zasad ich przechowywania oraz trybu udostępniania organowi podatkowemu lub organowi kontroli skarbowej (Dz. U. Nr 249, poz. 1661). W odniesieniu do elektronicznego fakturowania proponuje się stosowanie podpisu zaawansowanego, w miejsce przewidzianego dotychczas bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Istotne są również zmiany wprowadzane w art. 781 Kodeksu cywilnego. Dla zachowania formy elektronicznej wystarczyłoby złożenie oświadczenia woli w postaci danych elektronicznych opatrzonych jakimkolwiek podpisem elektronicznym, który umożliwia identyfikację składającego oświadczenie oraz wykrycie każdej późniejszej zmiany jego treści. Skutki prawne takiego oświadczenia woli byłyby równoważne skutkom prawnym oświadczenia złożonego w formie pisemnej. Projekt ingeruje również w ustawę z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993 z późn. zm.) wprowadzając uregulowania dotyczące podpisów elektronicznych w dowodach osobistych, w tym m.in. delegacje dla Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji do wydawania rozporządzeń regulujących świadczenie usług certyfikacyjnych w zakresie podpisu elektronicznego oraz kwestie bezpiecznego podpisu elektronicznego i kwalifikowanych certyfikatów w dowodach tożsamości.

Wprowadzenie rozwiązań zaproponowanych w poselskim projekcie ustawy w art. 1 pkt 6 i pkt 10 w zakresie nadania nowego brzmienia odpowiednio art. 11 ust. 3 oraz art. 22 ust. 1 ustawy o podpisie elektronicznym, z uwagi na fakt, że jest niezgodne z projektem rządowym, skutkować może czasową zmianą zasad odpowiedzialności podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne za szkody oraz zasad publikowania list zawieszonych i unieważnionych certyfikatów. Uzasadnienie do poselskiego projektu ustawy nie zawiera wyjaśnienia przyczyn proponowanych zmian przepisów w tym przedmiocie.

Odnosnie do art. 1 pkt 11 projektu ustawy wskazać należy, że zaproponowana zmiana polegająca na dodaniu ust. 5 w art. 58 ustawy o podpisie elektronicznym, wydaje się naruszać art. 92 ust. 1 Konstytucji RP poprzez fakt, że nie określa szczegółowo zakresu spraw

przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu oraz wychodzi poza wskazany w tym przepisie Konstytucji wymóg wydania rozporządzenia „w celu wykonania ustawy”. Wskazać bowiem należy, że opiniowany projekt ustawy nie zawiera przepisów określających zasady, czy warunki stosowania podpisu zaawansowanego, w związku z czym, omawiany przepis w istocie przekazuje te zagadnienia do unormowania do przepisu rangi podustawowej. Przewidując wydawanie rozporządzeń ministra informatyzacji regulujących kwestie podpisu elektronicznego w rozumieniu przepisów o podpisie elektronicznym nie uwzględniono potrzeby wydawania takich przepisów w porozumieniu z Ministrem Gospodarki, jako ministrem właściwym w zakresie nadzoru nad świadczeniem usług certyfikacyjnych. Zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 5 ustawy z dn. 4 września 1997 o działach administracji rządowej do ministra właściwego do spraw gospodarki należą w szczególności sprawy nadzoru nad świadczeniem usług związanych z podpisem elektronicznym w rozumieniu przepisów o podpisie elektronicznym.

W dniu 27 sierpnia 2010 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał ustawę z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych. W tejże ustawie, ogłoszonej 10 września 2010 r. (Dz. U. Nr 167, poz. 1131), kwestie związane z ważnością certyfikatu podpisu osobistego zawartego w ważnym dowodzie osobistym, w tym z aktywacją, zawieszaniem i unieważnianiem tego certyfikatu zostały szczegółowo uregulowane. Opiniowany projekt poselski nie zawiera wystarczających uregulowań w zakresie zawieszania i unieważniania podpisu osobistego, w tym w szczególności w związku z unieważnieniem dowodu osobistego. Przekazanie do uregulowania w rozporządzeniu „szczegółowych zasad”, biorąc pod uwagę, że projekty tych ustaw nie zawierają przepisów określających zasady aktywowania, zawieszania i unieważniania podpisów zaawansowanych, wydaje się naruszać art. 92 Konstytucji RP. W istocie bowiem dodany do ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych art. 37¹ ust. 2 pkt 1 wychodzi poza wskazany w art. 92 Konstytucji wymóg wydania rozporządzenia w celu wykonania ustawy, ponieważ przekazuje te zagadnienia do unormowania do przepisu rangi podustawowej.

Ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych zawiera przepisy wprowadzające od dnia 1 lipca 2011 r. nowy wielofunkcyjny elektroniczny dowód osobisty, w którym zaimplementowany będzie podpis osobisty. Ustawa ta reguluje również kwestie związane ze stosowaniem tego podpisu cyfrowego, w tym z jego aktywacją, zawieszaniem oraz unieważnianiem. Wobec powyższego, w obecnym stanie prawnym, przepisy art. 4 projektu poselskiego ustawy o zmianie ustawy o podpisie elektronicznym, ustawy o podatku

od towarów i usług, ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, jak również przepisy art. 1 tego projektu odnoszące się do podpisu osobistego należy uznać za nie mające uzasadnienia merytorycznego i prawnego.

Ponadto w sposób niezgodny z ustawą o dowodach osobistych do ustawy o podpisie elektronicznym wprowadzany jest podpis osobisty rozumiany jako zaawansowany podpis elektroniczny. Ustawa o dowodach osobistych stanowi wprost, że nie stosuje się przepisów ustawy o podpisie elektronicznym, a w uzasadnieniu stwierdza się, że projekt nie obejmuje kwestii regulowanych prawem wspólnotowym. Podpis osobisty nie jest żadnym z podpisów wymienionych w Dyrektywie 1999/93/WE. Przeniesienie podpisów osobistych do ustawy o dowodach osobistych stanowiło rozwiązanie zamierzone i zgodne z prawem wspólnotowym.

Wprowadzana zmiana w Kodeksie cywilnym w zakresie formy elektronicznej zakłada wymóg stosowania podpisu elektronicznego w sposób, który nie uwzględnia dostępności weryfikacji. W praktyce może okazać się, że dochowano formy elektronicznej ale adresat oświadczenia woli nie dysponuje lub nie posiada wystarczającej wiedzy o sposobie weryfikacji podpisu, który został zastosowany. Uregulowanie takie spowoduje znaczną ilość sporów, które utrudnią pewność obrotu oraz wymagać będą stosowania przepisów o wadach oświadczeń woli.

Projekt – w art. 2 – przewiduje wprowadzenie zmian do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535, z późn. zm.). Należy wskazać, że zmiana proponowana w art. 29 tej ustawy (dodanie ust. 4aa) zrodzi wątpliwości interpretacyjne co do możliwości zastosowania proponowanej normy do stanów zaistniałych przed przyjęciem proponowanej noweli. Ponadto, uznanie za potwierdzenie odbioru potwierdzenia wyrażonego w formie poczty elektronicznej, komunikatu systemowego lub jakiegokolwiek innej formie elektronicznej tylko w odniesieniu do faktur w formie elektronicznej prowadzi do konkluzji, że tę możliwość wyklucza się w odniesieniu do faktur „papierowych”. Projektodawca nie wskazał jednak, dlaczego w ten sposób ogranicza uprawnienia podatnika.

Pozostałe zaproponowane zmiany dotyczą kwestii związanych z fakturowaniem elektronicznym i polegają na dodaniu przepisów regulujących przesyłanie faktur w formie elektronicznej poprzez wprowadzenie do wspomnianej ustawy nowego rozdziału (Rozdział

1a) zatytułowanego „Faktury w formie elektronicznej” (art. 108a-108i), którego regulacje mają głównie charakter techniczny (czyli niezastrzeżony dla ustawy).

Odnosząc się całościowo do proponowanych zmian w zakresie dotyczącym fakturowania elektronicznego, należy przede wszystkim podkreślić, iż przedstawione rozwiązania nie powinny być przedmiotem regulacji ustawowej nie tylko z uwagi na swój głównie techniczny charakter. Wprowadzenie do ustawy regulacji w zakresie fakturowania elektronicznego skomplikuje bowiem dodatkowo relacje pomiędzy projektowanymi przepisami oraz przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 212, poz. 1337, z późn. zm.). W zamierzeniu prawodawcy unijnego, co jest widoczne m.in. w nazwie tytułu XI rozdziału 3 sekcji 5 dyrektywy 2006/112/WE w brzmieniu zmienionym dyrektywą 2010/45/UE (nazwa obowiązująca dotychczas: „Przesyłanie faktur drogą elektroniczną” została zastąpiona: „Faktury papierowe i faktury elektroniczne”), obydwa rodzaje faktur winny być jednakowo traktowane. Umieszczenie regulacji dotyczących faktur elektronicznych w akcie prawnym rangi ustawy, przy jednoczesnym pozostawieniu przepisów dotyczących fakturowania – w tym przy wykorzystaniu formy papierowej – w rozporządzeniu, nie znajduje uzasadnienia.

Ponadto, projekt nie uwzględnia nowych uregulowań, jakie wprowadza – przyjęta 13 lipca 2010 r. – dyrektywa Rady 2010/45/UE zmieniająca dyrektywę 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w odniesieniu do przepisów dotyczących fakturowania. Nowe brzmienie dyrektywy zakłada, że to podatnik (a nie państwo członkowskie) zapewni za pomocą dowolnych kontroli biznesowych, które ustalają wiarygodną ścieżkę audytu między fakturą a dostawą towarów lub świadczeniem usług, wszystkim fakturom (od momentu wystawienia faktury aż do końca okresu jej przechowywania) autentyczność jej pochodzenia, integralność treści oraz jej czytelność. Innymi słowy, to podatnik będzie decydował o formie przesyłu i przechowywania faktur, pod warunkiem że powyższe cechy faktur będą zapewnione. Z uwagi na fakt, że kwestie powyższe podlegają harmonizacji na poziomie europejskim, wprowadzane w ww. zakresie zmiany powinny uwzględniać nowe przepisy dyrektywy. Należy wskazać, że w związku ze zmianami wprowadzonymi ww. dyrektywą Rady 2010/45/UE, z dniem 1 stycznia 2011 r. weszły w życie rozporządzenia Ministra Finansów: z dnia 17 grudnia 2010 r. w *sprawie przesyłania faktur w formie elektronicznej, zasad ich przechowywania oraz trybu*

udostępniania organowi podatkowemu lub organowi kontroli skarbowej (Dz. U. Nr 249, poz. 1661), z dnia 9 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 244, poz. 1627) oraz z dnia 27 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 255, poz. 1713), których celem jest m.in. uproszczenie obrotu fakturami elektronicznymi tak aby faktury te stały się realną alternatywą dla faktur papierowych oraz liberalizacja i unowocześnienie zasad obrotu fakturami elektronicznymi w kierunku określonym przez ww. dyrektywę Rady 2010/45/UE, z uwzględnieniem obecnie obowiązujących przepisów dyrektywy 2006/112/WE.

W odniesieniu do zawartej w projekcie ustawy propozycji dotyczącej stosowania – przy fakturowaniu elektronicznym - podpisu zaawansowanego, w miejsce przewidzianego dotychczas bezpiecznego podpisu elektronicznego, weryfikowanego za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu, należy wskazać, że w powołanych wyżej nowych uregulowaniach dotyczących obrotu fakturami elektronicznymi, zrezygnowano z dotychczasowych wymogów, aby stosować obligatoryjnie ww. bezpieczny podpis elektroniczny, weryfikowany za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu.

Obowiązujące od 1 stycznia 2011 r. ww. akty normatywne regulują problematykę fakturowania elektronicznego w sposób zdecydowanie bardziej liberalny oraz przyjazny dla podatników, niż rozwiązania zaproponowane w przedłożonym projekcie ustawy. Ewentualne przyjęcie rozwiązań zaproponowanych w projekcie poselskim spowodowałoby zatem pogorszenie funkcjonalności wprowadzonych z dniem 1 stycznia 2011 r. przez Ministra Finansów przepisów.

Mając na uwadze powyższe, Rząd wyraża negatywne stanowisko wobec poselskiego projektu ustawy. Proponowany projekt zmiany ustawy o podpisie elektronicznym jest wrywkowy, niepełny, rozwiązujący tylko niektóre definicyjne problemy ustawy o podpisie elektronicznym, ale w sposób chaotyczny i niespójny z prawem wspólnotowym oraz propozycjami projektu rządowego. Proponowana nowelizacja w aspekcie przygotowanego projektu nowej ustawy o podpisach elektronicznych jest niewystarczająca w aspekcie współczesnego obrotu elektronicznego. Rynek potrzebuje nowych narzędzi elektronicznych oraz ich umocowania w prawie. Przedstawiona Sejmowi propozycja tego nie gwarantuje, chociaż prawidłowo identyfikuje znaczną część problemów.

Z uwagi na zakończenie w miesiącu sierpniu ubiegłego roku notyfikacji wspólnotowej rządowego projektu ustawy o podpisach elektronicznych właściwsze wydaje się uchwalenie nowej ustawy, niż poprawianie ustawy obowiązującej. Ewentualne dalsze procedowanie projektu wymagałoby ponownego przepracowania mając na uwadze przyjętą przez Radę Ministrów ustawę o podpisach elektronicznych, uchwaloną przez Sejm ustawę o dowodach osobistych oraz merytoryczne stanowiska resortów w przedmiocie narzędzi regulowanych projektowanymi przepisami.

Przedmiotowy projekt wydaje się niezgodny z dorobkiem wspólnotowym w obszarze podpisu elektronicznego. Opracowując rozwiązania prawne w przedmiotowym zakresie należy mieć na uwadze przepisy wspólnotowe, w tym w szczególności dyrektywę 1999/93/WE i dyrektywę 2006/112/WE w aktualnym oraz znowelizowanym przez Radę Unii Europejskiej kształcie.